

15
Փարա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է 10 ռուբլի և ցամաքային համար 7 արծաթ մեդիո կանխիկ. գաւառական և քաղաքական ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժանորդքը ալ կը նշանակուի:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Ռիգա քաղաք խան Բ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ չը տրուիր: Ծանուցման առջը մեկ անգամի նամակ 3 դրուշ է. աւելի անգամի նամակ տակաւորութիւն կը լինայ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԻՄ ՄՏԱԾՈՒԹՅՈՒՆՔ

ՃԸ.

Վ. Ս. Ն.

Վասպուրականի հօրեղծը մթաքնիլ սկսած է. հաշակաւոր չարագործ և ապրտամբապետ Գուրգ շէյխ իւր պէտուէտով, ինչպէս յայտնի է Բամազանի մէջ մայրաքաղաքէս փախած և գացած իւր սիրելի զաւակներուն մօտ նստած է ի Հէքեարի, Պարսից և Օսմանեանց ևահամադիւնի մօտ: Կարծիքները տարաձայն են իրարմէ: Բայց ճիշդը որն ալ եղած ըլլայ, այդ սուրբը շատ սուրբը դացուններ չի սնուցաներ, կըսուի: Երազիրներն ի սկզբան հրատարակեցին թէ շէյխը Մէտինէ երթալու փափաք և աղերս յայտներ է արքային, բայց ի վերջոյ չէ հաստատուեցաւ:

Ամենուրեքմած Չարին կառավարութիւնը դիտակը ձեռքն առած կը դիտէ տեսնելու համար թէ ինչ ելք կ'ունենայ և կամ ո՛րչափ պիտի ուռի Բամազանի այս խմորեղէնն, իսկ Հնդկաստանի կայսրուհւոյն կառավարութիւնն եզրկտոսի ապրտաբաւթեան նուաճմամբ իւր Հնդկական շահերը մտածելուն հետ մէկտեղ չի թերանար Հայոց առեւած վիշտերուն վիշտ մ'ալ աւելցնել մեր քառասուն դարերէ ի վեր զուտ հայրենիքն եղող Հայաստանը անդամ մ'ալ Գուրգաստան կոչելով էվէրէթ հայաբապետն հիւպատոս կարգելուն առթիւ:

Ահաւասիկ Լոնտոնի պաշտօնական լրագրին սոյն անուանումի ծանուցումն:

— «Թագուհին հաճեցաւ իւր վեհափառութեան կարնոյ դեր—հիւպատոս Ուիլիքս Էվէրէթ հազարապետն անուանել իւր վեհափառութեան հիւպատոս Գուրգաստանի համար որ կը պարունակէ կարնոյ, Գարեբեդի, Տիարպէրի, Մշոյ և վանայ փաշայութիւնները (այսինքն հինգ զուտ Հայկական նահանգները, Հայաստանի սիրտն ու հոգին Գուրգաստանն են եղեր Մեծ Բրիտանիոյ մեծ և վեհանձն կառավարութեան դիւանագիտութեան: շնորհիւ): Պ. Հարրի Չարլզ Օկլեստըս Էյրս որ այժմ օժանդակ մ'է Ն. վեհափառութեան հիւպատոսական ծառայութեան մէջ, Ն. վեհափառութեան դեր—հիւպատոս կարգուած է վանայ:»

Թո՛ղ այս հիւպատոսներն ալ երթան անցելոց պէս Կապսոյ տետրակներու և էջեր պատրաստեն: Փոքր միւս ևս այն կողմեր ձմեռ կ'ուզի, ձիւներ սառնոյցներ կը փակեն ուղիներն և կը մնայ շէյխ իւր պէտուէտով ինքն իւր Աստուծոյն հետ, տեսնենք ինչ դոյժեր պիտի հասնին յետոյ:

Այժմ վանայ մէջ, եթէ միւլթարական բան մը կայ, այդ ևս տեղւոյն կեդրոնական վարժարանն է որ շնորհիւ ճշմարիտ աղբաւորի, Պ. Փորթուգալեանի ազամանդեայ ջանից և զոհողութեանց կանգուն մնաց և կը յարածուէ, և որ նահանգապետ փաշային հովանաւորութիւնը կը վայելէ, այդ ըսել է արտաքին յարաւարակներէ և հալածումէ ազատ է միջնորդութեամբ բարձր. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր:

Վանայ սոյն անխոնջ մշտնջերմութիւն և իւր ձեռնարկին նպատակաւորութեամբ Ամեն. Խրիմեան սրբազան Մշակօրութեթիւն և այնու՝ Ռուսիոյ մերդնէից հետեւեալ հրաւիրակն ուղղած է Հրաւիրակի հեղինակն:

«Պ. Փորթուգալեան աշխատեց որչափ կարելի էր տեղական աղբիւրներէն տարինքն աշակերտաց թաշակներէն հոգալ: Դպրոցի ծախքը, Բայց, ինչպէս աշխարհի յայտնի է, մեր երկրի աղբիւրների ջուրերը կամ ցամքած են, կամ խիստ նուազ են, և կամ իսպառ ժլատութեամբ խցուած են տակաւին, ժամանակ պէտք է որ այդ աղբիւրների ակները յորդուին: Ուստի Պ. Փորթուգալեանի ձեռնարկութիւնը արտաքին օժանդակութեան կը կարօտի: Սորա համար կը խնդրեմ թէ Ձեր և թէ իմ այս ձայնով յորդոր և հրաւէր կարգաւ Ռուսիոյ բարեբար աղբայնոց. որ թէ հանգանակութեամբ և թէ մասնաւոր նըւէրներով քաջալերեն Պ. Փորթուգալեանի այդ ձեռնարկութիւնը, որ մեր վասպուրականի հայրենեաց յառաջադիմութեան կարի օգտակար մի միջոցն է: Պ. Փորթուգալեան այնքան սիրահար եղած է վասպուրական երկրին և այնչափ անձնուիրաբար կը աքնի նորա յառաջադիմութեան համար, որոյ նման, նոյն իսկ բնիկ երկրին աղբասիրաց մէջ, չի կայ, մանաւանդ նորա հաստատաւոր ոգին, եռանդուն իղձ և անդուռ աշխատութիւնն:

Ոչ միայն քաջալերել պէտք է այս անխոնջ մշակ հայրենեաց, այլ պէտք է նաեւ պատկել նորա քրտնաթոր ճակատը:»

Բարձրանոր՝ Խրիմեան սրբազանի սոյն տողերն՝ խիստ պերճաւոր գրաւական են Պ. Փորթուգալեանի ճշմարիտ աղբաւորութեան, հաստատաւոր ոգւոյն և բուռն եռանդեան. և արդէն Պ. Փորթուգալեան՝ զոհաբերութեան ծանօթ անձնաւորութիւն մ'ըլլալով, մեք ևս կը հրաւիրեմք առ հասարակ և մանաւանդ վանքի աղբայինն են, որ ձեռք կարկառեն օգնութեան Պ. Փորթուգալեանի ջանից որպէս զի վանայ Կեդրոնական վարժարանն երկարատեան ապրի, ուսմանայ և վասպուրական երկրին փառաւոր և լուսատու ջահ մ'ըլլայ, որով և եթ կարելի պիտի ըլլայ ժողովութեան անխոնջ աշխատանքն: Պ. Փ. Մ.

ՆԵՐՔԻՆ

Մեծ կարեւորութիւն ունին հետեւեալ տողերը զոր. Եւրոպական լրագրաց մէջ կը կարդամք:

Պաշտօնապէս կը հերքուին այժմայն լուրերը որք կը ծանուցանէին ի փարիզի Միւսթէր կոմսը Եզրկտոսի խնդրոյն կարգադրութեան համար Լոնտոնայի մէջ դեսպանաթողով մը առաջարկելու հրահանգ ընդունելու է, դեսպանաթողով մը ըստ նախկինէն տարբեր արդիւնք մը չպիտի կարենայ ունենալ: Պէրլինի նախարարութիւնը մանաւանդ խորհուրդ կուտայ որ Անգղիա ուղղակի շահ ունեցող տէրութեանց հետ համաձայնի առանց Եւրոպական տէրութեանց դեսպանաթողով մը հրաւիրելու:

Պէրլինի բովանդակ մամուլը այս համաձայնութեամբ Եզրկտոսի խնդրոյն մէջ Անգղիոյ և Գերմանիոյ մէջ մերձեցում կը նկատէ, և իրաց վիճակին վրայ դահուանակութիւն յայտնելով, կը յայտարարէ թէ Անգղիա Գերմանիոյ օգնութիւնը պիտի վայելէ ցորչափ Եզրկտոսի ներկայ վիճակը պահպանել ուղղէ, մանաւանդ թէ Գերմանիա Անգղիոյ և Գաղղիոյ մէջ պատերազմ յարուցանելով բնուշտ մը չկրնար ունենալ:

Նստիօնալ Չայթուենկ կը պնդէ թէ Գերմանիա և Աւստրիա համադրային

դաշնագրութիւնները պահպանել կու-
ղեն. և սակայն այն դաշնագրութիւն-
ները պահպանելով, Եգիպտոսի մէջ Սու-
թանին և Խրտիվին հաւանութեամբ Անգ-
ղիոյ ընելիք բարեկարգութեանց ալ չը
պիտի դիմագրեն բնաւ: Անկյո-Գաղղիա-
կան զանձային քօնթրօլին վերահաստա-
տութիւնը Պիղմարք իշխանէն ընդուն-
ուած չէ թէև, սակայն Գաղղիոյ դիւ-
րագրածութիւնը զրգուելու մասին Պիղ-
մարքի գործածած զգուշաւորութիւնը
պատճառ պիտի ըլլայ որ այս քօնթրօլին
ալ չը հակառակի:

Գրայց Ձայթունկ լրագիրն ալ Եգիպ-
տոսի մէջ Անգղիոյ անշահախնդրական
դիտաւորութիւնը ճանչելով, և և է խառ-
նաշիթութենէ վախճալու պատճառ մը
չը նկատեն:

Վիէնայի լրագիրները կեդրոնական
Եւրոպայի տէրութեանց հետ Անգղիոյ
մերձաւորութեանը վրայ գոհութիւն կը
յայտեն, և դիտել կուտան թէ Գաղ-
ղիոյ մեկուսի մնալը Հասարակապետա-
կան կառավարութեան յեղյոյնդակ քա-
ղաքականութեան հետեանքն է:

Անգղիոյ դեսպանին տիկինը յառաջի-
կայ երեքշաբթի իրիկուն. երեկոյթ մը
պիտի տայ, որոյ հրաւիրագրերն այժ-
մէն զրկուեր են:

— Օտէսայի կառավարիչ Կուրքօ գո-
րապետին տիկինը մայրաքաղաքս գա-
լով, Բերա «Անկլթեր» պանդոկը իջած
է: Անուանի զօրապետին կինը Պօլտոյ
մէջ պտոյտ մը պիտի ընէ, և «Վլատմիր»
յառուկ յոգենաւով եկած է:

Սօքրատի-Իօսթօ գրած ըլլալով որ
Ռուսիա Հնդկաստան արշաւելու դիտա-
ւորութիւն ունի, Փէթրօպոլսկի Ժուր-
նալը անգղիական լրագրին յիշեալ հրա-
տարակութիւնը հերքելով, կրօն թէ
Ռուսիա Հնդկաստանը Անգղիոյ լուծա-
տու իշխանութեան ներքեւէն հանելուն
մէջ ընաւ չա՛հ մը չունի. մանաւանդ թէ
այսպիսի ընթացք մը հարաւային Ասիոյ
մէջ Ռուսիոյ քաղաքակրթութեան գոր-
ծին մեծ արգելք կրնայ լինիլ. ասկէ
զատ արգելիս խորհուրդ մը ի գործ գը-
նելու համար երկարատեւ և վտանգա-
ւոր պատերազմ մը հարկ է ընել:

— Պ. Կլաւտսթոն առողջանալով, հոկ-
տեմբեր 2-ին կառքով պտոյտ մ'ըրեր է:

— Հօլանտայի թագուհին հոկտ. 2-ին
Վեհ. Սուլթանին նուիրած Շէֆաքաթ
պատուանշանն ընդունել է Օսմանեան
պատուիրակին միջոցաւ:

— Յունաստանի թագաւորը Փարիզի
մէջ առաջին պաշտօնեայ Պ. Տիւքլէրի հետ
տեսակցելէ վերջը Գաղղիոյ մայրաքաղա-
քէն մեկնել է: Թագուհին որ Տարմու-
տութիւնը քրօնը քով մնացած էր, Կը-
միւնտէն թագաւորին քով պիտի երթայ,
և անկէ երկուրը մէկէն Վիէնա պիտի
երթան: Ասոնց Աթէնք վերադարձը
պաշտօնապէս յայտնի չէ դեռ:

— Պուպուլինա շոգենաւը Աթէնքէն
2,000 գաղթական Աղէքսանդրիա առ-
քեր է:

— Լարիսէն մահմէտական բազմ-
թիւ ընտանիք Փոքր-Ասիա երթալու կը
պատրաստուին:

— Տէ յիւնիսկի Վիէնայի մէկ թղ-
թակիցը կը հեռագրէ այն թերթին թէ
Բօլճիական աղբիւրէ ծագած տեղեկու-
թեանց համեմատ, Աղէքսանդր կայսրը
Մոսկուայէն վերադարձին, ճաշելու հա-
մար սեղան նստած ատեն իւր զենշակին
մէջ ոչնչականաց մէկ յայտարարութիւնը
գտեր է. տասն և հինգ պալատականք
ձերբակալուեր են: Տասն և ութ աա-
րեկան ծառայ մը դերեր է զենշակին մէջ
յիշեալ յայտարարութիւնը, և կրցեր է
փախչիլ պալատական տիկնոջ մը պաշտ.
պանութեան շնորհիւ:

— Սէպասթափօլ Նովկօրօս անուն
պատերազմական շոգենաւին մէջ ծովա-
ւումը մը պայթելով, երկու պաշտօնա-
կալ և չորս ծովային զինուոր մեուեր և
ինն նաւաստի ալ ծանրապէս վիրաւոր-
ուեր են:

— Բիֆօրմա անուն իտալական թեր-
թը Պ. Բրիտերի մէկ նամակը կը հրա-
տարակէ, յորում իտալացի երեսփոխա-
նը Եգիպտոսի մէջ անգղիական գործո-
ղութեան օրինաւորութիւնը և պատշա-
ճութիւնը կապացուցանէ, և միանգա-
մայն ցաւ կը յայտնէ թէ, իտալիա Անգ-
ղիոյ հրաւերը մերժեց: Բիֆօրմա կը
յաւելու թէ՛ ինք Եգիպտական խնդ-
րոյն լուծման մէջ կատարեալ վստահու-
թիւն ունի:

— Հունգարիոյ նախկին մայրաքաղաք
Բրէսպուրկ քաղաքը, որ 48,000 բնակիչ
ունի, և որոց 7000-ը հրէայ է, այս
Է՛ւրօպայի ամենապարտաւոր յաւանոց
թաղար դարձեր է:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Փառասիրութիւնը շատ անգամ տարօ-
րինակ բաներու պատճառ կը լինի:

Արապկերի շնորհունակ Առաջնորդ Գեր.
Եղնիկ Եպիսկոպոս Ապահունի երեքշաբ-
թի օր Մայր եկեղեցի նշնեցեալի մը յու-
ղարկաւորութեան ներկայ գտնուելով,
անցելոյն մէջ նմանը բնաւ չը տեսնուած
կերպով «Եպիսկոպոս» մը տաւեր վրան և
այնպէս փողօցնելու է յուղարկաւորաց
հետ:

Այսպիսի տարօրինակ բան մը առա-
ջին անգամ պատահելով, տեսնողնե-
րուն ոմանց զարմանք, այլոց գայթակ-
ղութիւն պատճառեր է:

Գննուելով հասկցուեր է թէ Գեր. Եղ-
նիկ Եպիսկոպոս այն Եպիսկոպոսը յատ-
կապէս Գարակէօմիւրիկի եկեղեցիէն բե-
րել տուեր է, ուր քարոզչութեան պաշ-
տօն կը վարէ:

Եկեղեցական իշխանութիւնը կարծեմք
պարտաւոր է այսպիսի տարօրինակ դէպ-
քի մը վրայ բացատրութիւն խնդրել յիշ-
եալ սնամիտ եկեղեցականէն և աղքա-
րաբել որ եկեղեցւոյ սովորութեանց և
կարգաց ու կանոնաց հնազանդելու նա-
խանձն ու պարզասիրութիւնն ունենայ
դոնէ այսուհետև:

Հետեւեալ հետաքրքրական դէպքը
արժան կը համարուի հրատարակել ի
զգուշութիւն գաւառական առաջնորդաց
և գաւառաբնակ աղջայնոց:

Մկրտիչ Կարապետեան անուն աղջա-
յին մը ասկէ քանի մ'ամիս առաջ Աղգ.
Պատրիարքարան ներկայանալով, իւր
թշուառ վիճակը կը յայտնէ և սև ծովու
նաւահանգիստներու Առաջնորդաց ուղ-
ղեալ յանձնարարական մը կը խնդրէ,
անոնց միջոցաւ նպաստ հաւաքելու և
հայրենիք ուղևորելու համար: Աղգ.
Պատրիարքարան խնդրարկուն աղեր-
սանաց համեմատ Սամսոնի, Տրապիզոնի
և Կարնայ Առաջնորդաց ուղղեալ յանձ-
նարարական մը կուտայ:

Մկրտիչ Կարապետեան Տրապիզոն
հասնելով, տեղւոյն Գեր. Առաջնորդին
կը ներկայանայ: Առաջնորդը կասկածե-
լով քննութիւն կը կատարէ և կը տեղե-
կանայ թէ յիշեալ աղջայնոյն և իւր հայ-
րենակիցներէն միոյն՝ Թովմաս անուն ան-
ձի մը մէկ պայմանագրութիւն մը կընք-
ուած է, որով յիշեալ երկու անձինք մէկ-
մէկու կը խօստանան Պատրիարքարանի
յանձնարարականը իբր գրամագլուխ
գործածել պարբերաբար առանց իրարու
դէմ խարդախութիւն մ'ընելու. պայմա-
նաւ՝ որ երկուքէն ո'վ որ խարդախու-
թիւն մ'ընէ, տասն սկւոյ տուգանք մը
վճարէ իւր ընկերին: Այս պայմանագրու-
թիւնը երկու օրինակ ըլլալով, պաշտօնա-
կան թղթի վրայ գրուած է իւրաքանչիւ-
րէն ստորագրեալ:

Գեր. Մատթէոս Եպիսկոպոս ուրիշ պայ-
մանագրութիւնը հանդերձ բացատրու-
թեամբ և յանձնարարական գրովն Պատ-
րիարքարան կը հաղորդէ հարկ եղածը
անօրինելու համար:

Այս դէպքէն կրնայ հասկցուիլ յիշ-
եալ Տիգրանակերտցի երկու աղջայնոց
ինչ բարոյականի տէր ըլլալը:

Եսայեան Մեծ. Մկրտիչ Էֆէնտի
իւր աղնուափայլ մօրը հետ առջի օր
Անգղիայէն մայրաքաղաքս վերադար-
ձաւ:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Փորիզ 40 հոկտ.

Գաղղիոյ նախարարաց խորհրդոյ նախա-
գահ Պ. Տիւքլէր դիւանագէտի մը հետ
խօսակցութիւն միջոցին՝ Եգիպտական
խնդրոյն լուծման նկատմամբ անհամբե-
րութիւն չունենալը և անհոգ ըլլալը յայտ-
նել է:

Լոնտրա 40 հոկտ.

Տէ յիւնիսկի Գահրէէն կը հեռագ-
րեն թէ Արապի իւր կեանքը սպաննու-
եաց ներքեւ տեսնելուն և իրեն դէմ ե-
ղած բռնութեանց դէմ բողոքեր է:

Լոնտրա 41 հոկտ.

Անգղիոյ Խորհրդարանին անգամներէն
Պ. Սմիթ իւր մէկ խօսած ճառին մէջ
յայտնել է թէ Անգղիոյ Օսմանեան կա-
ռավարութեան հետ համաձայնութեամբ
և Գերմանական կառավարութեան հետ

միտքաբանութեամբ գործելով իւր ազդեցութիւնը եզրագծասի մէջ կրնայ ապահովել:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Լոնտոնի գերմանական գեապան կոմս Մոնսթէր որ հաշակաւոր դիւանագէտ է, այժմ Լոնտոն, փարիզ, Պէրլին և Վիեննա ճամբորդելու ելած է: Եւրոպայի մէջ գերմանին սոյն ճամբորդութեան քաղաքական մեծ նշանակութիւն կը տրուի, և կը կարծուի թէ՛ եզրագծական խնդրոյն նկատմամբ պիտի բանակցի:

Անգղիոյ կառավարութիւնը եզրագծասի անգղիական զօրաց մեծ մասը ետ կանչելու կը պատրաստուի: Անգղիական հեծելազունքը մեկնելու է Գահիրէէն. վաշտ մ'ալ Տրակոն և թնդանօթածիգ զինուորք և շատ մ'ալ սպայներ և դուքս Տիւքօնթի հրամանատարութեան ներքեւ եղած հետեւակազօրը յունվար ամսոյն մէջ եզրագծասի մեկնելու մտադիր են:

Արապի պաշտպանութիւնը ըստանձնելու է անգղիացի հաշակաւոր փառաքան Պ. Պրալէ, որ երկար տարիներ թունուզ բնակած ըլլալով, արաբական լեզուի ալ քաջ հմուտ է:

Անգղիական գեապանատան կողմանէ Բ. Դրան ծանուցագրին պատասխանը արուեցաւ, ինչպէս ընթերցողը արդէն գիտեն: Անգղիոյ գեապանատան

որդն պատասխանելոյն՝ որ Օսմանեան կառավարութեան վրայ լաւ տպաւորութիւն արտադրեց, Բ. Դրանը կրկին ծանուցագիր մը պիտի ղրկէ յիշեալ գեապանատան:

Պէրլինի կառավարիչ Նէճիպ փաշա որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ Թրանսպոն շագենաւով իւր պաշտօնատեղին ուղևորեցաւ:

Աթէնքի լրագրիք կը գրեն թէ Նիշիէհիւրի իսլամ բնակիչներէն բազմութիւն տանիք Աթիա գաղթելու պատրաստութիւն կը տեսնեն:

Հասարակաց կրթութեան պաշտօնէայ Մուսթաֆա փաշայի Մէճիտիէի աւաթին կարգի պատուանշան շնորհուեր է Վէհ. Սուլթանին կողմանէ:

Աղէքսանդրիոյ կոտորածաց աւթիւ տուգանաց խնդրոյն համար կազմեալ Յանձնախմբին մէջ յոյն անդամ չը կար: Յունաց կառավարութիւնը խընդրագիր տալով, խնդրագիրն ընդունուեր է, որպէս զի յիշեալ Յանձնախմբին մէջ յոյն անդամ ալ գտնուի:

Փէնէր բնակող յոյն երեւելի անձի մը տունը քանի մ'օր առաջ գիշերանց գողեր մտնելով, իննուուն ոսկի արծողութեամբ կարասիք գողցեր են:

Պուլիարիայէն գաղթող իսլամաց կալուածները պուլիարական կառավարութեան կողմանէ օգհանեալ պայմանաժամէն վերջը կամ պիտի ծախուէին և կամ պիտի գրաւուէին: Բ. Դրանը տեսնելով որ յիշեալ պայմանաժամը լը-

րանալու մօտ է, աւաթարկել է պուլիարական կառավարութեան օրայն պայմանաժամը կրկին նորոգել:

Իտալիոյ արեւելեան կողմերը յորգանձրեւ տեղալով, միայն փարմա նահանգին մէջ վաթսուս գաւառակներ ջուրի մէջ թաղուեր են: Պիտիքս և Թարթաւս ջրանցքին ջուրերը Բովիչօ նահանգը ողողեր են: Ուրիշ շատ քաղաքներու և գիւղերու առուններն ալ բոլորովին ջուրերու մէջ թաղուելով, բազմութիւ մարդիկ ջրասոյղ եղեր են:

Եզրագծասի մէջ կեցած անգղիական զինուորները իրենց զինուորական հագուստները աստ անդ ծախելով, աստ կը ըմպելեաց կը ծախսեն եղեր: Ասոր վրայ անգղիացի ընդհանուր հրամանատարը խստիւ արգելք դրեր է:

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՕՐՄԱ

Օսմ. Գոնա. Գոց. երէկ իրիկուն	14-32
» » Բոց. այս առաւօտ	-
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԻԹՂԹՈՑ	
Բուսէլի երկաթուղի ֆրանք	60-75
Թրամվայ Օսմ. Լիւր.	3-40
Թղթադրամ » »	1040

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 դուրուշէն)

Անգղիկն. ոսկի	140-
Գաղղիական »	87-20
Բօլ »	90-2
Քրիմից »	51-45
Գարպօն թուղթ	9-15
Գարպօն արծա.	90-30
Մէճիտիէ	107-38
Վեցնոց.	124-15
Հինգնոց.	208-
Մէթալիք	204-30

պատասխանատու եմ պատերազմի պաշտօնէայ ըլլալէս ի վեր: Արդ այս թուականէն ի վեր համբեք զօրապետ յաղթութիւնները և պարտութիւնները, և տեսնենք թէ նժտըրը ո՞ր կողմը պիտի հակի:

Բայց ինձի չպիտի ըսէք բնու թէ ձեր գործերը աղէկ վիճակի մէջ են:

Ոչ, սակայն պիտի ըսեմ թէ այնքան յուսահատական չեն օրքան կարծել կը ձեռնցնէք:

Կը ձեռնցնեմ. . . յիշաւի զօրապետ, մարդ երբ ձեզ կը ըսէ, այնպէս կը կարծէ թէ ես՝ Գաղղիոյ օտարին առջև խոնարհելուն մէջ չա՛մ մ'ուշիմ:

Այդպէս չեմ ըսեր. այլ կըրեմ թէ երեք ամսէ ի վեր մեր յաղթութեանց և պարտութեանց հաշիւը ձեզի հետ ընելու համար եկած եմ. և որովհետեւ ասոր համար եկած եմ, և ձեր տունը կը գտնուիմ և իբր ամբաստանեալ եկած եմ. . . .

Կամ իբր ամբաստանող:

Նախ իբր ամբաստանեալ. . . կօկսիմ:

Եւ ես, ըսաւ Պօնաբարթ, մօիկ կընեմ:

Իմ պաշտօնէութիւնս իններորդ ամսոյ 30րդ օրէն կամ լաւ ևս յունիս Տիւն կսկսի. բաւերու համար վիճելու հարկ չկայ:

Ըսել է թէ իրերու համար կայ:

Պէրնատթ առանց պատասխանելու շարունակեց:

Արդ յունիս Տիւն պաշտօնէութեան մէջ լաւայ, այսինքն Սէն-Ժան-ա'Աքրի պաշարումը վերնալէն քանի մը օր վերջը:

Պօնաբարթ չըթուներ խաժաւ:

Սէն-Ժան-ա'Աքրի պաշարումը ամբողջութիւնները կործանելէս վերջը վերցուցի, ըսաւ:

պիտի դիտողութիւն մ'ընելու համար վերջինը չէր. ուստի անհամբերութեամբ, փոխանակ սպասելու որ Պէրնատթ գայ զինքը բարեւէ, ինքը պատուհանի մը մօտեցաւ իբր այնպէս ձեռնցնելով որ պատերազմական նախորդ պաշտօնեան իրեն ետեւէն երթայ:

Պէրնատթ ալ և ձախ կողմը գտնուողները շնորհալից կերպով բարեւեց և հանդարտութեամբ Պօնաբարթի դիմելով որ անոր կսպասէ ինչպէս մարտիկ մը իւր ոտիկին կսպասէ, ուղիղ քայլով և չըթուները սիմելով յառաջացաւ:

Երկուքը զիրար բարեւեցին. Պօնաբարթ ձեռքն աւնոր երկնցնելու համար բնաւ շարժում մը չըրաւ. Պէրնատթ ալ յիշեցնէ ըրաւ:

Դուք էք, ըսաւ Պօնաբարթ, ուրախ եմ զձեզ տեսնելուն:

Շնորհակալ եմ, զօրապետ, պատասխանեց Պէրնատթ. հոս եկայ, վառն զի քանի մը բացատրութիւն տալու պարտաւոր կզգամ ինքզինքս:

Ի սկզբան զձեզ չը ճանչցայ:

Բայց ինձ կերելի թէ ձեզի լուր բերող սպասաւորը բարձրաձայն անունս տուաւ. հետեւաբար կուկածելու պատճառ մը չունէիք բնաւ:

Այո. բայց Պէրնատթ զօրապետը ծանուցած էր:

Է՛հ, ուրեմն:

Է՛հ, քաղաքային հագուստով մարդ մը տեսայ. և թէ և զձեզ ճանչցայ, սակայն դուք ըլլալնուդ կուկածեցայ:

Եւ յիշաւի ժամանակէ մ'ի վեր Պէրնատթ քաղա-

Գ. Ա. Մ. Է. Ի. Ա.
(ՆԱԽԵԻՆ ԿԼՈՒՄ)

409 - Կալաթի Սանտրո Երևան փող 109

Երբեմն Բոնի Դանիելի եւ յետոյ «Կլուս»
անուամբ մեր վարչութեան ներքեւ գտնուած
ծխախոտի գործարանն, այս անգամ կառա-
վարական պաշտօնական ազդարարութեամբ
իւր անունն գրաւելիս փոխելով, ըստ նախ-
նայն ամեն ջան եւ զոհողութիւն չպիտի խը-
նայուի մեր կողմէն աւելի եւս ընդհանրու-
թեան գոհունակութեան արժանանալու, եւ
նորա ճաշակը լիովին գոհացնելու համար. հե-
տեւաբար կը հրաւիրեմք մեր արդոյ յաճա-
խողներն, որ փութան պատուել արդոյ գոր-
ծարանն, եւ նորա արտադրութեան ազնիւ եւ
ընտիր ծխախոտներէ բաղադրեալ լինելն փոր-
ձով հաստատեն:

Մասնաւոր խնամով նոր ձեռք բերուած
եղնիճէի հատընտիր բերքերուն շնորհիւ յա-
ճախորդը կարող են գտնել մեր քով այնպիսի
անխառն եւ զուտ հոստաւէտ ծխախոտ եւ
գլխաւորներ, որոնց գերազանցութեան չեն կա-
րող հաւասարիլ եւ բողբոջութեան մասնել
ուրիշ ու եւէ ծխախոտի արտադրութիւնը:
Թէ Կ. Պոլսէն տրուած եւ թէ գաւառներէն
ղրկուած յանձնարարութիւնը ամենայն ճշդու-
թեամբ եւ փութանակի կը կատարուին, ինչ
քանակութեամբ որ ըլլան տրուած հրաման-
ներն:

Օտար երկիրներէ եկած յանձնարարութիւնը
ըստ մաքսային օրինաց պանտրօլի առերբէ ա-
զատ են:

Միտերանոց, Կալաթի Սանտրո Երևան փող
թիւ 109:

Մասնաճիւղ, Կ. Պոլսի Պալատ-Բազար
թիւ 165:

ՏԵՄԵՐԳՈՒԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐԳ

ԳԻՋԱԿԱՆ ԱԻՏԵՐՈՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔ

Սոյն պատուական գործը որ գաղղիացի մե-
ծահաշակ բժիշկ Թիտոյի երկասիրութիւնն է
մարդկային ընկերութեան սերմը չորցնող գի-
շութեան փայլ կը խօսի ամէն հասակի ընթերց-
ման արժանի գիրք մ'է եւ կը ծախուի ամեն
գրաւաճառացի քով գին 6 դրուշ:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ Պ. ԵՒ Հ.

ՔՐԻՋՔՐԻՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐԳ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղափառառու-
թեան եւ դեղագործութեան զբաղելով հառա-
րակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն
եկած ջանքը խնայած չըլլալիս յայտնի է մեր
պատուարժան յաճախորդաց եւ բոլոր հասարա-
կութեան: Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ՝ յա-
տարողաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար դե-
ղարան մը բանալու փափաքելով, շատ տարի-
ներէ ի վեր ամենուն ծանօթ եղող մեր Պոլսոյ
Եղնի-Ճամբի թիւ 26 միտերանոցէն զատնայնէս
Կ. Պոլսի Կալաթի Սանտրո Երևան փող 109
թիւ 26-ին (տեղափոխ) մ'ալ բացած եմք, ուր
ճարտասացի, Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ քիմիական
բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը,
մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր տե-
սակները կը գտնուին եւ աժան գնով կը ծախ-
ուին: Ասոնցմէ զատ, ամեն տեղէն գործած-
ուած զանազան տեսակ գինի, ազնիւ ձկան իւղ
քօնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուի,
ինչպէս նաեւ ամեն տեսակ գործիքներ:

Եկած դեղագիրք իսկոյն թարմ դեղերով,
աժան գնով եւ մեծ խնամով կը պատրաս-
տուին: Ասոնցմէ զատ, դեղարանին վեր-
նայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ ու-
րուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար
բժիշկի հետ խորհրդակցելու ուզող անձինք, մեր
դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը
տեսնեն: Նոյնպէս մինչեւ ցարդ կառքով Կալ-
աթաղ եւ իրենց ճարտարութեամբ ամենուն
ծանօթ եղող հաշակաւոր ատամնաբոյժ Պ. Կրէ-

կուար Զաւի եւ Զոքա եղբարք եւս, մեր դե-
ղարանին վրայ մեր կողմանէ իրենց վարձուած
տեսնելին մէջ ամեն օր կը գտնուին:

Դարձեալ հաշակաւոր բժիշկ Մեծ. Տօթ.
Արապեանն ալ որ իւր ճարտարութեամբ ա-
մենուն ծանօթ եղած է, ամեն կիրակի օր
ժամը և էն մինչեւ 8 իրեն ներկայացող հի-
ւանդները պիտի բարեհաճի ձրի նայելու:
Դարձեալ միւս օրերն ալ ատամնաբան Ժամը
5էն մինչեւ 8 մեր դեղարանը գտնուելու յար-
գոյ հասարակութեան իմաց կուտանք:

ՕՐԱՅՈՅՑ

1883 ՏԱՐԻ ՈՅ

ՍԵՊՏԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓԲԵԶԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒՄԵՐԱՆՈՅԻ

Գին մէկ դահեկան

Տպագրութիւն Արամեան

Կը գտնուի ամեն գրաւաճառաց քով,
նաեւ Ազգային Հիւանդանոցի գրասեն-
եակը ի Մեծ-Նոր խան թիւ 49:

Ա. Զ. Դ.

Կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան
թէ Գուժ-Գաբու, Լուսաւորչեան աղջկանց
վարժարանի փողոց թիւ 9 տան մէջ կանանց
վերաբերեալ ամեն տեսակ վայելուչ եւ զար-
դարուն զգեստներ կը կարուին, խիստ մա-
քուր եւ Եւրոպայէն յատկապէս բերել տըր-
ուած նորաձեւ մօտէններու համեմատ:

Փափաքող կանայք կրնան գիմել յիշեալ
տունը ամեն օր եւ գգեստներուն վայելչու-
թենէն եւ մանաւանդ գնաց նուաղութե-
նէն խիստ գոհ ըլլալ:

ՏԵՐ-ԻՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

[Յիշգրտութեամբ խառն քիւ 14

— 254 —

քային հագուստ կը հագնէր, զայն զինւորական հա-
մազգեստէն նախաձեռնար համարելով:

— Գիտէք որ ես կէս զինւորական կը սեպուիմ
ա՛յլ եւս, պատասխանեց Պէրնատօթ. Սիւնէզ քաղա-
քացին հանգստեան թոշակ սահմանեց ինձ:

— Կերեի թէ իմ Ծրէքիւս եղնելու միջոցիս եթէ
պատերազմի պաշտօնեայ մնայիք, մեծ դժբաղդու-
թիւն պիտի լինէր ինձ:

— Ինչո՞ւ համար:

— Դուք ըսեր էք որ առողջապահական օրէնքը
երդանելուս համար եթէ զիս արգիլելու հրաման ըն-
դունէիք, պիտի կատարէք եղեր:

— Այո ըսի եւ դարձեալ կրկնեմ. զօրապետ. երբ
զինւոր էի, զինւորական հրահանգաց կոյր հնազանդող
էի. եւ երբ նախարար եղայ, օրինաց գերին էի:

Պօնաբարձ չըթուեց խաճառ:

— Եւ այս ամենէն վերջը կարող էք ըսել թէ անձ.
նական հակառակութիւն մը չունիք ինձի հետ:

— Ձեզի դէմ անձնական հակառակութիւն, զօ-
րապետ, պատասխանեց Պէրնատօթ, եւ ինչո՞ւ համար.
մենք գրեթէ մէկտեղ քալած ենք. մինչեւ իսկ ձեզմէ
առաջ զօրապետ եղած եմ. Ռէնի վրայ մղած պատե-
րազմներս՝ Ատիթի վրայ ձեր ունեցած պատերազմնե-
րէն թէեւ նուազ փառաւոր, սակայն Հասարակապե-
տութեան նուազ օգտակար չեղան. եւ երբ իտալիա
ձեր հրամանին ներքեւ ծառայելու պատիւն ունեցայ,
կը յուսամ թէ անձնուէր տեղակալ մը գտաք յիս, եթէ
ոչ մարդու գոնէ հայրենեաց: Ստոյգ է որ ձեր մեկ-
նելէն ի վեր, զօրապետ, ձեզմէ աւելի երջանիկ էի:

— 255 —

վասն զի մեծ բանակի մը պատասխանատուութիւնը
չունէի, զոր եթէ Քլէպերի վերջին հեռագիրներուն
հաւատանք, ցաւալի վիճակի մը մէջ դրեր էք:

— Ինչպէս, Քլէպերի հեռագիրներուն. միթէ Բը-
լէպեր գրած է:

— Ձէք գիտեր զօրապետ. Հնգից Ժողովը ձեր
յաջորդին գանդատները չը հաղորդեց ձեզի. մեծ տը-
կարութիւն գործած է. ուրեմն ես կրկնակի ուրախ
եմ որ եկայ յայտ յանդիման ըսի ինչ որ իմ վրայ կը խօ-
սին եւ իմացուցի ինչ որ ձեզի համար կըսեն:

Պօնաբարձ արծիւի նման նայուածք մ'ուղղեց Պէր-
նատօթի:

— Ինձի համար ինչ կըսեն, հարցուց նա:

— Կըսեն թէ օրովհետեւ վերադարձաք, բանակն
ալ մէկտեղ բերելու էիք:

— Նաւատորմի՞դ ունէի. եւ չէք գիտեր որ Պրիւ-
էյս իրենը այրել տուաւ:

— Այն տաքն կըսեն թէ՛ օրովհետեւ բանակը չը
կրցաք մէկտեղ բերել, լուազոյն էր մանաւանդ. ձեր
համբաւին համար որ բանակին հետ մնայիք:

— Ճիշդ. այդպէս պիտի ընէի պարօն, եթէ դէպ-
քերը զիս Գաղղիա չը կոչէին:

— Որպիտի՞ դէպքեր զօրապետ:

— Ձեր պարտութիւնքը:

— Ներեցէք զօրապետ, Սէրէրի պարտութիւնքն
ըսել կուղէք:

— Ատոնք միշտ ձեր պարտութիւնքն են:

— Պատասխանատու չեմ երբէք այն զօրապետաց
որոնք Ռէնի եւ իտալիոյ մեր բանակաց հրամայեցին: